

Energieffektivitet er en gashane i Rusland

Ruslands konflikt med Ukraine viste svagheder ved Europas energiforsyning. Men griber EU chancen for at udnytte fjernvarmen til effektivisering?

INTERNATIONALT

Af cand. scient. pol. Birger Lauersen,
Dansk Fjernvarme

- Fuldbgyrdelsen af det indre marked, bekæmpelsen af klimaforandringer og forsyningssikkerhed er fælles udfordringer på energifronten, der kræver fælles løsninger. Tiden er kommet til en ny europæisk energipolitik, sagde EU-energikommissær Andris Piebalgs den 8. marts 2006.

Da udgav EU-kommissionen sin grøn bog "Energi til fremtiden", som er en skitse til, hvorledes en europæisk energipolitik kan fremme de kernemålsætninger, som kommissionen mener, energipolitikken bør have, nemlig bæredygtig udvikling, konkurrenceevne og forsyningssikkerhed. Baggrunden for initiativet fra EU-kommissionen er naturligvis begivenhe-

derne fra årets start, hvor Rusland i sin konflikt med Ukraine om gasprisen kom for skade at dreje på hanen, så der pludselig manglede gas i Vesteuropa. Sikkert en utilsigtet konsekvens, men russerne havde pludselig mindet de øvrige europæere om, hvor afhængige de er af den russiske gasforsyning.

Det er der intet nyt i, men pludselig sprang emnet op på toppen af dagsordenen. Og hvad foreslår EU-kommissionen så, vi skal gøre ved det?

Det indre marked for energi

Grøn bogen påpeger, at pr. 1. juli 2007 har (stort set) alle europæiske forbrugere adgang til frit at vælge deres leverandør af el og gas blandt alle Europas leverandører. Alle véd, at det ikke virker i praksis på grund af

manglende forbindelser mellem net, dårlig konkurrence, nationale forhindringer, dominerende selskaber og så videre og så videre.

Disse problemer skal løses, så velfungerende markeder og konkurrence kan sikre lave energipriser, effektivitet m.v. Kommissionen mener, at et fælleseuropæisk kodeks for energinet skal skabes, så adgangen til nettene lettes og harmoniseres. Den vil desuden undersøge, om der er behov for en europæisk myndighed til at regulere adgangen til nettene, eller om det kan klares i samarbejde mellem nationale regulatorer. Der er "huller" i nettet i den forstand, at der ikke er tilstrækkelig kapacitet mellem landene, og EU bør fokusere på at få lukket hullerne, ikke kun for at fremme konkurrencen,

Enorme mængder af spildvarme ødes bort i Europa fra køletårne ved industri eller kraftværker. Så når EU-grønbøger og ministerrådsresolutioner taler om større energieffektivitet, burde de fokusere noget mere på dette potentiale for fjernvarme. Men det kræver en langsigtet og bevidst politik, og det er tvivlsomt, om landene er villige til at følge en sådan.

men også for at reducere nationale behov for reservekapacitet.

Afbrydelse af forsyningen som følge af katastrofer, sabotage eller politiske kriser skal imødegås ved øget overvågning af forsyningen, markeder og lagre, og ved solidaritet mellem medlemsstaterne i påkommende tilfælde.

Den langsigtede forsyningssikkerhed skal forbedres gennem et bredere mix af energikilder. Her påpeges behovet for koordination mellem landene, idet deres individuelle valg har betydning for andres landes valgmuligheder.

Klima og kamp

Kommissionen foreslår en række foranstaltninger, der skal tage fat på udfordringerne i forbindelse med global opvarmning. Den Europæiske Union kan spare 20 % af den energi, som den ellers ville forbruge senest i 2020, hvis energieffektiviteten forøges. Der skal desuden sikres et stabilt investeringsklima, der kan skabe mere konkurrencedygtig vedvarende energi i Europa.

For der er også en positiv side af problemet. Energieffektive teknologier og kulstoffattige teknologier udgør et voksende internationalt marked, som vil blive milliarder af euro værd i de kommende år. En strategisk energi-

teknologiplan er foreslået som et femte indsatsområde i grønbogen for at sikre, at europæisk industri er førende i verden inden for denne nye generation af teknologier og processer.

For at imødegå udfordringerne i form af den stigende globale kamp om energi, høje og flygtige energipriser, stigende importafhængighed og klimaændringerne bør Europa tale med en fælles røst på den internationale scene. Derfor foreslår Kommissionen, at der arbejdes på at skabe en sammenhængende ekstern energipolitik.

Alt dette er der vel næppe heller noget epokegørende nyt i. Men de pæne ord om fællesskab og samarbejde står jo i skærende kontrast til realiteternes verden, hvor det for tiden gælder om at skabe eller bevare nationale energimastodonter.

Nogle af de toppolitikere, der i givet fald skulle enes om en fælles EU-energi politik, kæmper for at bevare nationale "lokomotiver" på energiområdet. Frankrig blokerer italiensk overtagelse af et energiselskab, i Spanien bekæmpes et tysk forsøg på det samme med deres største energiselskab.

Herhjemme glædede finansminister Thor Pedersen sig i Børsen den 15. marts over, at den netop godkendte DONG-fusion skaber et dansk energiselskab, mens Peter Møllgaard, pro-

fessor i EU-konkurrenceret og konkurrencepolitik på Copenhagen Business School i Berlingeren mener, at fusionen vil medføre stigende elpriser.

Noget tyder på, at den liberalisering af gas- og elsektorerne, der skulle skaffe billigere og mere effektiv forsyning til Europas forbrugere og virksomheder, i virkeligheden er blevet taget til fange af nogle få store mastodonters forsøg på, med deres hjemlandes støtte, at komme til at dominere.

Det er ikke længere siden end midt i februar, at kommissionen i en rapport påpegede store problemer med liberaliseringen af energisektorerne. Der er markedskoncentration, problemer med energiselskaber, der ejer de energinet, som konkurrenter nødvendigvis skal benytte, og meget mere. Det er derfor svært at forestille sig en stor EU-forbrødring om en fælles energipolitik.

Pæne ord

Så når EU's ministerråd den 14. marts byder kommissionens grønbog velkommen og udtrykker ønske om en "forstærket energipolitik i Europa, med sigte på effektive fælles politikker, sammenhæng mellem landene og overensstemmelse mellem handlinger

(Fortsættes næste side)

(Fortsat fra forrige side)

på forskellige områder" (min oversættelse) så kan man jo have sin tvivl, om det er andet end pæne ord.

Især når man senere i samme papir understreger, at energiresourcer og valget af energi-mix skal forblive nationale anliggender. Fællesskab og solidaritet eller alles kamp mod alle?

Knap så fjern varme

Ordet fjernvarme optræder ikke i kommissionens grønne bog. Ordet opvarmning optræder tre gange. I grønnebogen nævnes muligheden for direktivforslag om opvarmning og køling af bygninger. Man skal ikke forvente sig en fjernvarmelov af danske dimensioner, men ellers er fjernvarme faktisk langsomt ved at krybe op på dagsordenen. Den europæiske organisation for fjernvarme, Euroheat & Power, forsøger at sætte fjernvarme på dagsordenen i alle relevante sammenhænge og det bærer efterhånden frugt.

En så systematisk tilgang til det samlede energisystems effektivitet, som den danske varmeplanlægning er udtryk for, forekommer sjovt nok de fleste udlændinge urealistisk. At de på andre områder som f.eks. kloak, vandforsyning og affald er fuldt ud i stand til at detailstyre, glemmes ofte.

Forskellen ligger nok i, at energikrisen i 70'erne gav de fleste danskere sådan et chok, at varmeplanlægning her i landet opleves som legitim.

Succeser

På internationalt plan kan den fælles lobbyvirksomhed på EU-plan melde om visse succeser. En revision af EU's momsdirektiv nævner nu fjernvarme som en opvarmningsform, der kan nyde godt af lavere moms sammen med el og naturgas. I Frankrig giver man momsabat til disse sidstnævnte, men har ikke hidtil kunnet gøre det til fjernvarmen, idet det den ikke var nævnt i direktivet. Den konkurrenceforvriddning er nu ophævet, bl.a. efter pres fra Euroheat & Power.

EU-parlamentet vedtog for nylig en resolution, der kræver mere handling, hvad angår vedvarende energi inden for opvarmning og køling af bygninger. Her nævnes fjernvarmens anvendelse af spildvarme og varme fra biomasse som et af de nødvendige instrumenter til at fremme lige præcis de målsætninger om forsyningssikkerhed og miljøvenlighed, som kommissionen nævner i sin grønne bog.

Hvor svært kan det være?

Gennem Euroheat & Power er Dansk Fjernvarme partner i et EU-støttet projekt kaldet ECOHEATCOOL. Projektets

formål er at beskrive og kvantificere den europæiske opvarmningssektor. Vores samlede billede af denne sektor er i bedste fald mangelfuldt, i værste fald direkte misvisende. Internationale statistikker lader sig knapt fremstille, idet landene opererer med vidt forskellige definitioner.

Projektet skal være afsluttet sidst i 2007, men kaster allerede nu interessante data af sig. En af de tidlige konklusioner er, at mere end halvdelen af al den energi, vi anvender, går tabt. I form af spildvarme fra energikonvertering (elproduktion, raffinaderier m.v.) eller i slutforbruget (industriel spildvarme m.v.) Det var jo lige præcis dét, vi indså i Danmark dér i slutningen af 70'erne, hvor man vedtog varmforsyningsloven og startede varmeplanlægningen. Så når man fra kommissionens side bekymrer sig om forsyningssikkerheden og miljøet, skal man ikke satse på de traditionelle forkromede løsninger. Man skal tænke i lunkent vand! Dét har vi til overflod. Spørgsmålet er blot, hvornår de opdager det rundt omkring. Her i landet krævede det det førromtalte energichok i 70'erne med bilfrie søndage og det hele. Hvilken form for chok kræver det, før EU-landene opdager det samme?

bl@danskjernvarme.dk